

Møte med familier med minoritetsbakgrunn

Lill Marie Tollerud

Regionalt ressurscenter om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging
www.rvtsost.no

 RVTS ØST

Hvilke tanker gjør du deg om denne filmsnutten?

Minoritetsfamilier i vår sammenheng

- Har migrasjonserfaring
- Opplever mange endringer i migrasjonsprosessen
- Oppdrar barn i en krysskulturell kontekst
- Vokser opp i en krysskulturell kontekst
- Syn på omsorg, oppdragelse og familieliv er kulturelt betinget for oss alle

Minoritetsfamilier

- Navigerer mellom flere kulturer
- Lever ofte transnasjonale liv
- Forholder seg til sin opprinnelig kultur i møte med det nye
- Kan noen ganger ha mange ulike stressfaktorer i livet på en gang

Hvilke stressfaktorer ser du i livet til familiene du jobber med som har migrasjonserfaringer?

Mulige stress og risikofaktorer i familier med migrasjonsbakgrunn

- Migrasjonsrelatert stress
 - Uavklart oppholdsstatus
 - Minoritetsstress
 - Tap av sosial status og sosialt nettverk
 - Tap av foreldreautoritet
 - Endring i familieroller og kjønnsroller
 - Voldserfaring fra krig, tortur, flukt og egen oppvekst som kan være opphav til traumer hos de ulike familiemedlemmene
 - Manglende kunnskap om og tillitt til det offentlige/hjelpeapparatet
-

Hva er viktige verdier i ditt syn på oppdragelse?

- Hva er et godt barn?
- Hva er målet for oppdragelsen?
- Hvordan skal man oppdra et barn på best mulig måte?
- Hvilke verdier vil du føre videre?

Hvordan vil du at barnet ditt skal bli når det vokser opp?

- «*jeg vil at det skal bli lydig og ha respekt for sine foreldre*» en mor i Indonesia
- «*jeg vil at barnet mitt skal bli selvstendig, stå på egne ben og at det kan hevde seg blant andre*» - en mor i USA

Hvordan skal en oppdra barn på best mulig måte?

- «*en må være streng, ikke skjemme bort barnet*» – en mor i Kina
- «*barn trenger kjærlighet og foreldre må respektere dets egenart og følelser*» – en mor i Norge

Oppdragelse

Syn på oppdragelse er kulturelt betinget og god omsorg og godt foreldreskap er kontekstuel.

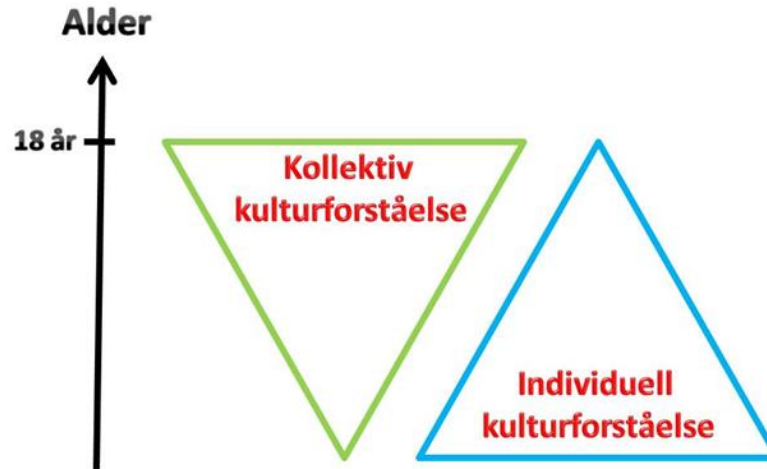
Individualistisk

- Rettigheter
- Medbestemmelse
- Selvstendighet og løsrivelse
- Gutter og jenter oppdras likt
- Barna oppdras til å tenke på hva som er bra for dem som individ
- Avgjørelser tas i hovedsak av foreldre

Kollektivistisk

- Plikter
- Lydighet
- Lojalitet til fellesskapet
- Gutter og jenter oppdras ulikt
- Barna oppdras til å tenke på hva som er bra for hele familien
- Avgjørelser tas av familien i fellesskap

Grenser i ulike oppdragelseskulturer

<https://grotvedtsilje.wordpress.com/2010/02/18/17-02-10-den-flerkulturelle-skolen-del-1/>

Kollektivt ansvar for oppdragelsen

«Savnet etter familien er den største lidelsen....»

mor med pakistansk bakgrunn

«Jeg snakker med mamma hver dag på skype»

syrisk deltaker på kvinnegruppe

«ta vare på alle barn selv de som ikke er dine egne, for i fremtiden vil de ta vare på deg»

afrikansk ordtak

Noen barrierer

- Grupper som allerede føler seg stigmatiserte kan oppleve frykt for ytterligere stigmatisering ved å fortelle (Glaser Holthe, Hauge og Myhre, 2016)
- Språk
- Kommunikasjonsstiler
- Kunnskap om og tillit til hjelpeapparatet
- Stress i møte med det offentlige (majoritetssamfunnet)
- Mangel på hjelpesøkerkompetanse kan virke som at man ikke tar situasjonen på alvor eller vil bidra
- Manglende forståelse for migrasjonsprosess og minoritetsstress
- Hjelperens (stereotypiske) oppfatninger kan stå i veien for å avdekke og gi god hjelp
- At hjelper tenker at dette er noe helt annet enn andre saker og ikke tør å gå inn
- At hjelper kan bli redd for å påføre minoritetsstress
- At hjelper kan være redd for å bli beskyldt for rasisme og diskriminering

Kulturell ydmykhet

- Å reflektere over egen praksis
- Være klar over egne fordommer og stereotypier
- Være bevisst egen kultur som en «ryggmargsrefleks»
- Unngå »kulturalisering», sjekke ut andre forklaringsfaktorer
- Ikke jobbe hypotesebekreftende
- Ta ansvar for relasjonen
- Sett ord på det hvis noe blir «rart»
- Utjevn maktforskjeller så langt det er mulig

Dialog om foreldreskap

- Positiv nysgjerrighet
- Spør om migrasjonserfaringer
- Om å være uten (stor)familien i oppdragelsen
- Spør om foreldrenes egen oppvekst
- Utforsk felles mål, ideer og verdier
- Hva er det du vil ta videre til dine barn?
- Hva ønsker du ikke å ta videre?

Dialog om foreldreskap

- Er det andre i storfamilien du tenker er viktig i oppdragelsen av ditt barn?
- Hvordan skiller det «norske» synet på oppdragelse seg fra der du kommer?
- Hvem spør du om råd?
- Veilede i bruk av nye og god metoder og verktøy å bruke i oppdragelsen

Dialog om barnas utfordringer

- Hvordan var barnet før flukten/krigen/krisen? Utforske dette.
- Hvis de ikke husker, kan man sammenligne med søsken? Var det noe spesielt med dette barnet? Hva har foreldrene fortalt om barndommen?
- Var det bekymringer før «dette» skjedde?

Dialog om barnas utfordringer

- Språklig utvikling kan være viktig. Hvordan behersker barnet sitt morsmål/familiens felles språk?
- Hva er barnets eller familiens egne hypoteser om hva vanskene skyldes?
- Har familien eller barnet tanker om hva som kan være god hjelp/vært hjelpsomt tidligere?
- Hva vet og/eller tenker storfamilien om barnets utfordringer?

Språk er makt

- Bruk av kvalifisert tolk vil bidra til mindre maktubalanse i relasjonen mellom hjelper og den voldsutsatte
- Brukerne får snakke sitt foretrukne følelsesspråk
- Brukerne får muligheten til å snakke nyansert på eget språk
- Alle må få sin egen stemme

«If I speak English you think I`m educated, if I speak Norwegian you think I`m stupid»

Stress påvirker kognitive ferdigheter

- Ferdighet i et fremmedspråk er ofte situasjonsbestemt
- Evnen til å snakke et fremmedspråk svekkes av sykdom og stress
- Det kan være behov for tolk selv om bruker kan snakke (noe) norsk
- Å snakke et språk betyr nødvendigvis ikke at man har god språkforståelse

Kommunikasjonsstiler

